91. številka. Maribor, dne 13. novembra 1916. Letnik VIII.

Naročnina listu: --
Celo leto . . K 10·—
Pol leta . . . „ 5·—
Četrt leta . . „ 2·50
Mesečno. . . „ 1·—
Zunaj Avstrije: ----
Celo leto . . „ 15·—
Posamezne številke
-- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila se računajo po 12 vin. od 6 redne petitvrste: pri večkratnih oznanilih velik — popust. —
„Straža“ izhaja v ponedeljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Cesar Franc Jožef zbolel.

Cesarjev telesni zdravnik dr. Kercl pozvan v Schönbrunn. — Zdravstveno stanje se že zboljšalo. — Cesar se včeraj udeležil sv. maše in sprejemal obiske. — Na bojiščih nič posebnega. — Asquith o vprašanju miru. — Wilson izvoljen za predsednika v Severni Ameriki.

Cesar Franc Jožef zbolel.

Dne 11. nov.

C. kr. poročevalni urad javlja z dne 11. nov.: Kakor izvemo, je Nj. Veličanstvo presvitli cesar par dni na majhnem nahodu bolan. Cesar, ki se drži starega dnevnega reda, je sprejemal navadna poročila.

Dne 12. nov. predpoldan.

Cesar je danes, kakor je navajen, bil ob 7. uri zjutraj v domači kapeli pri sv. maši, sprejel ob pol. 9. uri generalnega polkovnika Bolfrasa in je potem delal poldrugo uro. Ob pol 11. uri je prišel najvišji dvornik knez Montenuovo in ob 11. uri ministrski predsednik Körber, ki je ostal pri cesarju do 12. ure.

Dne 12. nov. zvečer.

Lahki kataralični znaki pri Nj. Veličanstvu, presvitlem cesarju, so začeli tako povoljno pojemati, da se sme po prepričanju zdravnikov smatrati omenjeno nerazpoloženje za končano.

Dr. Kercl v Schönbrunnu.

Cesarjevega zdravnika dr. Kercla so danes — dne 12. nov. — predpoldan pozvali v Schönbrunn, kjer se je nastanil.

Obiski.

Cesarja je obiskala dne 12. nov. ob 10. uri dopoldan nadvojvodinja Zita, ob 1. uri popoldne nadvojvodinja Valerija, ob dveh popoldne prestolonaslednik Karl Franc Jožef.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 12. novembra.

Uradno se razglaša:

Rumunsko bojišče.

Pri Oršovi in južno od prelaza Szurduk smo pridobili ozemlja.

V dolini reke Alute smo sovražniku vnovič odvzeli nekaj postojank.

Severozahodno od Soozmezö so poskušali Rumuni napasti osemkrat naše postojanke, toda bili so vselej brez ostanka odbiti. V južnem delu gozdnatih Karpatov pomnoženo vojno delovanje.

Plen v bojih pri prelazu Črvena veža od dne 10. nov. znaša 18 častnikov, čez 1000 mož in 7 topov.

Rusko bojišče.

Vzhodno od Narajovke je bil ruski sunek brezvspešen.

Italijansko bojišče.

Položaj je nespremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer podmaršal.

Dogodki na morju.

Naša pomorska letala so v noči od 11. na 12. nov. napadla italijansko mesto Padovo in s težkimi bombami polno zadela poslopje vojaškega poveljstva, kolodvor, infanterijsko vojašnico, so v poslednji, kakor tudi v mestu, povzročila požare, kateri so še bili vidljivi v daljavi 40 km. Kljub hudemu obstreljevanju in neugodnemu vremenu so se vrnila vsa naša letala nepoškodovana.

Mornarško poveljstvo.

Iz nemškega uradnega poročila.

Berolin, 12. novembra.

Balkansko bojišče.

Armadna skupina maršala pl. Mackensena: V Dobruči in ob Donavi nič novega.

Macedonsko bojišče.

Na zahodnem delu kolena ob Črni so bili močni srbsko-francoski napadi po nemško-bolgarskih četah zavrnjeni. Pri kraju Palog je sovražni sunek pridobil na ozemlju.

Wilson izvoljen

Iz Novega Jorka poročajo:

Wilson je zopet izvoljen za predsednika severoameriške ljudovlade.

O tem se še poroča iz Haaga:

„United Press“ javlja, da je dobil Wilson pri volitvah 8,563.750, Hughes pa 8,161.754 glasov. Izid glasovanja v državah Newhampshire in Minesota je še dvomljiv. Akoravno republikanci nočejo priznati, da je njih kandidat Hughes prodadel, vendar se na splošno sodi, da ponovno uradno štetje glasov položaja ne bo več spremenilo in da je torej Wilson končnoveljavno izvoljen.

Za naš obstoj.

Da obstoj slovenskega naroda na Štajerskem, Koroškem, v Trstu in Istri ni zasiguran, je vsakemu jasno. Vse naše upanje, da ne bomo izročeni narodni smrti, je slonelo dosedaj na razmerju nemških in nenemških narodnosti v Avstriji. A sedaj stojimo pred popolnoma spremenjenim položajem. Galiciji je obljubljena samouprava, gališki poslanci se izločijo iz parlamenta, Čehi, Slovenci, Rusini, Italijani in Rumuni stojimo v parlamentu (ne po ljudskem štetju!) naenkrat veliki večini nasproti.

Avstrijski Nemci že izvajajo posledice, pred katerimi morajo ostrmeti vsi manjši avstrijski narodi. Čeprav ima naša ustava še dosedaj člen XIX., kateri ni niti ukinjen, niti odpravljen, vendar smejo nemške stranke in nemški časopisi z dovoljenjem cenzure zahtevati, da se ta člen odpravi in uvede nemški državni jezik. Avstrija je narodnostna država in za to je bil člen XIX. dosedaj najboljša zaščita vsake narodnosti. Nemci nimajo v Avstriji, če tudi odštejemo Poljake in Rusine, večine. Vsega prebivalstva v Avstriji je 28,567.898 ljudi, odštevši gališko prebivalstvo 8,025.675, ostane 20,542.223 ljudi. Od teh je Nemcev 9,950.266, torej nasproti drugim narodnostim skupaj še vedno manjšina.

Posebno nas je osupnilo, kar je govoril poslanec dr. Groß na skupnem sestanku nemškim nacionalnih in krščanskosocialnih poslancev. Rekel je, da ako niso potoki nemške krvi, ki so jo pretočili, zastonj tekli, potem se mora uresničiti: tesna politična, vojaška in gospodarska združitev z Nemčijo, upeljava nemškega drž. jezika in odcepitev Galicije.

Stvar odcepitve Galicije pride v državni zbor, rešila se bo torej parlamentarnim potom. Deviza avstrijskih Slovanov mora biti, da se v slučaju odcepitve Galicije mora prej zagotoviti nedotakljivost člana XIX., prosti narodni in gospodarski razvoj vseh narodov, neomogočitev vsakega kulturnega boja, polna in nedotaknjena suvereniteta Habsburžanov ter popolna neodvisnost Avstrije od vsake zunanje države.

Asquith o vprašanju miru.

Angleški ministrski predsednik Asquith je imel na slovesni Guildhall-pojedini v Londonu značilen govor o vprašanju miru. Asquith je med drugim povdarjal sledeče:

Turek je bil v Evropi vedno tujec in vsiljivec. Če se bo Turku dovolilo, da še bo nadalje obstojalo njegovo gospodstvo v Evropi, še bo to bolje vodilo do tega, da bo on le vazal in pokoren agent nemških interesov in zahtev.

Dovolite mi, da navedem posebno značilen zgled! K zasužnjenim plemenom, ki so največ trpela pod turškim gospodstvom, spadajo Armenci, katere so Turki brez razlike morili, tako, da se je cel omikan in krščanski svet v naši deželi, v Rusiji in Franciji, še bolj pa v Združenih državah, nad tem zgražal. Trpljenje tega naroda je vzbudilo živo sočutje in vse tri dežele so zbrale visoke svote, da bi se mu v sedanjem položaju pomagalo in bi se mu v bodoče vrnilo domovino. Ni mi treba reči, da angleška vlada ta prizadevanja gleda z veliko naklonjenostjo in je odločena, da mora priti do svobode in rešitve tega starega ljudstva. Nemčija, ki bi samo z enim migljajem lahko napravila konec tej organizirani vojski nasilja in morenja proti krščanskemu ljudstvu in bi lahko, če bi le hotela, to preprečila, Nemčija gleda, ne da bi se zganila in — ali moremo to vedeti? — gleda morda to celo z dopadenjem. To je vzgled in sicer značilen vzgled za pravi pomen germanizirane Turčije.

Francija se bori ramo ob rami z nami o Sommi in je tekom manj kot 14 dni ves vspeh silnih osemmesečnih sovražnikovih prizadevanj pri Verdunu, ki so ga prišla zelo drago, uničila.

Italija se neprestano in sigurno pomika proti Trstu. Rusija krepko izpolnuje z nezmanjšano silo in močjo svojo velikansko nalogo. Našemu rumunskemu zavezniku dajemo posebno priznanje občudovanja in hvaležnosti za sijajno in hrabro vstrajanje na njegovi fronti. Srbi igrajo dragoceno vlogo in niso nikdar poprej častnejše razvili nepremagljivih lastnosti svojega plemena. Tudi Portugalska doprinaša svoj delež k skupni stvari. Z ozirom na Grčijo govorim z upanjem, jaz želim, lahko rečem, z zaupanjem. Kakor cel svet ve, nismo šli mi in naš francoski zaveznik v Solun kot vsiljivec in kot kršitelj prava, temveč s privoljenjem grške vlade, kot prijatelji Srbije in Grčije. Mi nimamo in tudi nismo imeli nikdar nobenega prepira z Grčijo; napram njej gojimo globoko in odkritosrčno prijateljstvo. Kot velesila, ki jamči za obstoj narodne neodvisnosti in svobode, želimo istočasno zabraniti, da ne bi bilo to ljudstvo od germanskega ljudstva udušeno. Grčija naj zopet zažge svojo luč, in se naj skaže, da je vredna svoje nesmrtne preteklosti!

Predno končam, mi dovolite, da spregovorim nekaj besed o sedanjem položaju. Glede naših nasprotnikov se nočemo udajati nobenim mamilom. Sovražniki so veliki organizatorji, izborni borilci na bojišču, oni so tudi, jaz nočem reči delavci polni umetnosti, vendar neutrudljivi na celo drugem polju, na polju nabiranja (pridobivanja). V tem oziru so njih prizadevanja naperjena proti dvema ciljema: Na to, da bi četverosporazum spravili v nesložnost in na to, da bi javno mnenje nevtralcev pridobili za-se.

Sistem, ki ga nemška propaganda rabi proti našim zaveznikom, posebno proti Rusiji, je naravnost proti stalnemu miru. Tam se mi postavljamo kakor velevlast, kateri gre za to, da se vojska nadaljuje in da hočemo preprečiti možnost posebej- kakor tudi splošnega miru. Predstavlja se nas kot ljudstvo, ki izposojuje denar za oderuške obresti, ki si iz municije in drugih potrebščin, ki jih pošiljamo in iz paroplovstva, ki ga oskrbujemo, delamo ogromne dobičke. Slika se nas, kakor da bi izpolnjevali nalogo, katero bi nam predpisal Napoleon, nalogo naroda trgovcev, kakor da bi brezvestno in brezmerno izrabljali in izmozgavali stisko naših vojnih bratov.

Da, mir hočemo, a samo pod enim pogojem, da vojska s svojimi nedopovedljivimi težavami in nesebičnostmi ne bo zaman. O posebej miru se ne more govoriti in mir, ali pride slej ali poprej — nobeden trenotek nočem svojega prepričanja zatajiti, da bo ta borba vse naše pomožne vire, vso našo potrpežljivost in odločnost vzela v poštev — bo tak, ki bode zgrajen na sigurni in trdni podlagi in bo dal tudi slabejšim zagotovilo za svobodo Evrope in za bodočo svobodo sveta.

Razlika med trgovci in obrtniki v mestih in na kmetih

(Piše trgovec iz mariborske okolice.)

Položaj trgovcev in obrtnikov na deželi postaja dan za dnevom bolj kritičen. Pomanjkanje blaga in pomanjkanje denarnih sredstev je vedno občutnejše. Na stotine gostilničarjev, trgovcev in vsakojakih obrtnikov je že zaprlo svoje obrate.

Blaga ni dobiti. Veletrgovci v mestih in različne centrale, ki razpolagajo z blagom, se izgovarjajo, da ne dobijo blaga. Mestni trgovci imajo prednost. Če pride sladkor od graške sladkorne centrale, ga dobi najprvo mestni trgovec. Enako je s kavo. Preskrbovalni uradi na okrajnih glavarstvih nakazujejo moko najpoprej mestnim trgovcem; mi trgovci na deželi dobimo le vsake kvatre kako malenkost. Enako je s petroljem in soljo. Cele trume ljudi čakajo dan za dnevom pred našimi štacunami, a mi jim nimamo kaj prodajati. Tudi tobačni trafikanti na deželi se pritožujejo, da hodijo zastonj v mesto v glavne trafike po tobak. Enako je pri kovačih, kolarjih in mizarjih itd. Blaga ni nikjer dobiti. Koliko poštenih in pridnih obrtnikov na kmetih se ne more gibati, ker ne dobijo ne železja, ne desk, ne druge potrebne robe. Oblasti bi morale malo bolj skrbeti za naš dobrobit. Če bo šlo tako naprej, bo večina kmetskih obrtnikov izgubila korajžo in veselje do izvrševanja svoje obrti. Davkov pa nam narekujejo vedno več. Kdor nima lastnega domovja in lastnih živil, mora stradati. Po listih čitamo, da bi se naj domača obrt in trgovina pospeševala, a ni človeka, ki bi se za nas zavzel.

Denarja ni dobiti. Pred vojsko smo manjši trgovci jemali blago večinoma na up. Sedaj pa še zavitka čevljarskih klinov ne dobiš brez denarja. Kedor ni založen z denarjem, mora zapreti svojo trgovino, svoj obrt. Vse drugače je v mestih. Trgovci imajo svoje denarne zadruge, ki nudijo svojim članom v obilni meri samopomoč. A za nas na kmetih se nihče ne zmeni. Najemnino plačevati, odrajtovati velike davke, preživeti sebe in svojo družino, a poleg tega malodane nič zaslužiti, tak je sedaj položaj trgovca in obrtnika na kmetih. Ako nam ne bi šlo dobro kmetsko ljudstvo na roko, ne vem, kako bi bilo z nami.

Obračamo se do oblasti, do vlade s prošnjo in pozivom, da se naj vendar malo bolj pobriga za nas. Oblast bi naj skrbela, da bi dobili trgovci na deželi toliko blaga, da bi mogli vsaj za silo zadovoljiti prebivalstvo. Čemu mora n. pr. uboga viničarka hoditi sedaj po več ur daleč v mesto po trohico sladkorja, petroleja, kave ali moke! Saj bi vendar oblast, ki razdeljuje nabavo blaga, lahko po ključu prebivalstva preračunala, koliko blaga je treba za ta ali za oni kraj.

In še nekaj! Oblast nastavlja dandanes vsakojake ljudi kot nakupovalce živine, žita, krompirja i. t. d. Ti ljudje pridejo na deželo, a ne poznajo ne ljudi, ne razmer. Ali ne bi mogli vse te posle opravljati naši domačini, trgovci in obrtniki, ki so vsak dan z ljudstvom v tesni zvezi?

Marsikatera zadeva bi se dala dandanes ublažiti in prilagoditi ljudskim razmeram, ko bi le naše oblasti ne nastopale preveč po uradniško. Naša aprovizacija trpi na hudi rak-rani, na neprekosljivo trdem in okornem birokratizmu. In nasledek tega je, da je ljudstvo nevoljno in zabavlja čez sistem, ki je pri nas udomačen.

Stave za mir.

Iz Londona se poroča, da se je pri Lloydovi agenturi v Londonu sklenilo mnogo stav za in proti skorajšnjemu miru. Sedaj se glasi povprečno 60 stav od 100, da bo mir sklenjen pred enim letom.

Wilson izvoljen?

Poročilo, da je pri volitvah elektorjev za predsednika severoameriške ljudovlade dobil republikanski kandidat Hughes večino, je bilo prenagleno. — Pri natančnem štetju glasov se je baje izkazalo, da je večina na strani dosedanjega predsednika Wilsona. Glede razmerja glasov se navajajo različne številke, ki pa še vedno niso zanesljive.

Rumunsko bojišče.

Na južni sedmograški fronti prodiramo korak za korakom. Ker imajo Rumuni celo ozemlje južno od sedmograške meje močno utrjeno, so boji izredno srditi. Zahodno od Predeala so naši dne 10. novembra zasedli šest rumunskih postojank, ki ležijo druga tik za drugo. V dolini reke Alute prodiramo dan za dnevom dalje v Rumunijo. Na severnem delu sedmograškega bojišča, namreč ob reki Bistriciori, so prihiteli Rusi Rumunom na pomoč, a so bili vrženi skoro na celi črti čez mejo. — Iz Dobruče nobenih posebnih poročil.

Pri Predealu in ob Aluti.

Švicarskim listom se poroča iz Bukarešte, da prodirajo avstro-ogrske čete južno od prelaza Predeal in v dolini reke Alute. Na ostali fronti pa so Rumuni napadalci.

Sovražna bojna črta v Dobruči.

Rumunsko-ruske čete stojijo v Dobruči na črti, ki leži 45 km severno od Črne vode in Konštance. Mackensenove čete so sedaj v defenzivi.

Rusko bojišče.

V jurjevškem gorovju (južno od bukovinsko-rumunskega mejnega kota) so naši vrgli Ruse, ki so tukaj prihiteli Rumunom na pomoč, čez dolino reke Bistriciore. Ob Narajovki smo dne 10. nov. zopet odvzeli Rusom precejšen kos strelskih jarkov. Pri Baranovičih so se Rusi dne 10. nov. trudili, da bi nam iztrgali prejšnji dan zavzete postojanke.

Vspeh pri Baranovičih.

V prostoru pri železniškem križišču Baranoviči (severno od Pinska) so dne 9. novembra [illegible] čete pri kraju Skrobova nenadoma napadle več ruskih obrambnih črt v širini štirih kilometrov in so vrgle sovražnika nazaj. Z vjetniki, padlimi in ranjenimi vred je izgubil sovražnik na tem prostoru okrog 10.000 mož.

Italijansko bojišče.

Na italijanskem bojišču mir. Italijanski listi naznanjajo, da bo odmor na kraški fronti le kratek ter da se bo ofenziva nadaljevala z enako silo, kakor dosedaj. Na obeh straneh se pripravljajo na nove boje.

LISTEK.

Nobene nove obleke več.

Ko je prišla moja žena iz mesta, mi je prinesla novico, ki mi je bila naravnost neumljiva in je nisem mogel verjeti; pa sem jo vendar moral verjeti, ker me je zagotavljala žena, da priseže lahko ne samo enkrat, ampak tisočkrat, da je res, kar govori. In ta novica, ki jo je hotela potrditi moja žena s prisego, je bila: „Nobene nove obleke več!“

Da mi pojasni, zakaj to, je dostavila k svojim prejšnjim besedam: „Jaz sem popolnoma pri koncu, jaz ne morem nič več! Zgrudim se, če ne grem takoj v posteljo. Tri ure sem morala danes pomerjati obleke, tri ure sem morala stati, da mi je uravnavala šivilja krila. Res, prava sreča, da sem si naročila samo pet in ne sedem kril, kakor sem nameravala še prvotno, sicer bi stala še zdaj tam. Prava sreča zares, da sem naročila samo pet kril, pa še teh je preveč, izhajala bi tudi s tremi ali vsaj s štirimi, dasi rabim nujno vseh pet, ker bi jih sicer ne bila naročila. Za letošnje poletje imam več kakor dovolj, ako bi si tudi želela naročiti še kako novo obleko — kar pa je popolnoma izključeno — si je vendar ne bom naročila, ker me ubija to pomerjanje. Trudna sem do smrti. — Ne zameri, jaz moram v posteljo.“

Ne, jaz nisem zameril svoji ženi, nasprotno, še prigovarjal sem ji, da se naj vleže, dasi je bilo šele poldne, kajti vidno je bilo, kako je izmučena in trudna. In ne samo, da je bila utrujena, komaj da se je vlegla, se ji je razbolela glava in hišna ji je morala staviti mrzle obkladke.

Mehkega srca sem in ne morem gledati, da trpi moj bližnji, tem huje mi dene, če trpi moja žena. Hotel sem sesti k njej in jo tolažiti, ali prosila me je takoj:

„Pusti me, poskusila bom, da zaspim za nekaj uric.“

Poizkušala je res zaspati ali ko sem vstopil čez par ur previdno v spalnico, ni še bila zaspala, ležala je z obvito glavo, v rokah zadnjo številko modnega lista.

Rahlo sem ji očital: „Menil sem, da spiš, ali da poizkušaš vsaj zaspati.“

Pritrdila mi je: „To sem res hotela, ali hišmi je prinesla ravno list, ki mi ga je poslala knjigarna in to moraš vendar razumeti, da ženska ne zaspi, če dobi kaj takega v roke.“

„Že mogoče, da je tako“, sem ugovarjal, „vobče je gotovo tvoja trditev prava, ali v tem posebnem slučaju res ne umejem, ker ne uvidim, kako te more zanimati modni list, ko vendar ne misliš na to, da bi imela še kdaj kaj novega.“

„Umevno je, da ne maram več novih oblek“, je mi segla žena naglo v besedo, „jaz nisem, hvala bodi Bogu, ena tistih, ki izpremene vsakih pet minut svoje nazore in svoje namene; jaz ostanem pri tem, kar sem rekla, jaz si ne naročim letos — vsaj za to poletje ne — nič novega, prav čisto nič. Vendar te prosim kljub temu ali ravno vsled tega — povej mi odkrito in pošteno, se ti ne zdi ta obleka naravnost očarujoča?“

S temi besedami mi je pomolila pod nos list, na katerem je bila slika, zaznamovana s križcem. — Pogledam sliko. Kar zapazim, da sta zaznamovani tudi dve drugi sliki. Nevede, kaj naj rečem, da bi sploh kaj zinil, bleknem: „Drugi dve obleki pa sta tudi prav čedni.“

„Kaj ne?“, je vskliknila moja žena živahno; „oni dve sta skoraj lepši od prve slike, sta celo tako lepi, da se mi je razbolela glava še bolj, namesto da bi se mi pozdravila.“

„Tega res ne morem doumeti“, sem se čudil; „mar mi ne bi pojasnila, zakaj?“

Poučila me je: „To je vendar tako preprosto! Ti veš vendar, da ne maram in da nočem več prav nobene nove obleke in da si ne naročim nobene nove obleke več — to je vendar umevno — vsaj za sedaj ne, ali enkrat se bom vendar morala odločiti za kaj, kajti večno ne morem nositi teh par oblek, in tako sem premišljevala, ko bi se pozneje kdaj vendar odločila, da bi si kaj naročila. Katero teh treh oblek naj bi si izbrala?“

Rekel sem nepremišljeno: „Jaz na tvojem mestu se ne bi odločil za nobeno, za to poletje si preskrbljena preko potrebe, drugo poletje bodo pa te obleke že iz navade in ti ne nosiš, kar ni po najnovejšem.“

„Seveda ne“, je pritrdila moja žena in me vprašala nato nepričakovano in nagloma: „Ti praviš, da sem preskrbljena še preko potrebe za to poletje. To je res, pravzaprav imam še preveč oblek, ali če pomislim prav, bi mi prišla kljub temu zelo prav še ena obleka in če premišljujem stvar prav do konca, vidim, da meni manjka pravzaprav ene obleke.“

(Konec prih.)

Macedonsko bojišče.

Pred Bitoljem in sicer na vzhodnem delu bitoljske ravnine ter na višinah severno od Črne, napadajo srbske in francoske čete z veliko ljutostjo. Napadi so se večinoma izjalovili; edino južno od Paloga (vzhodno od Bitolja) se je Srbom posrečilo, da so vdrli v prednje bolgarske postojanke. Na ostali črti manjše praske in artilerijski boji.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se francosko-angleška ofenziva nadaljuje. Ob Sommi in sicer pri kraju Courcellette so Angleži dne 10. t. m. vdrli v nemške jarke, Francozi pa v ročnem metežu in boju moža z možem zasedli vas Sailly-Sailisel.

Politične vesti.

Zopetna obravnava proti dr. Kramaru. Danes, dne 13. nov., se je pri najvišjem vojaškem sodišču na Dunaju pričela obravnava proti češkemu poslancu dr Kramaru in tovarišem. Obsojenci so namreč proti smrtni obsodbi vložili ničnostno pritožbo, kateri se je ugodilo. Obravnava bo trajala več dni.

Hrvatski sabor se sestane dne 14. decembra h kratkemu zasedanju. Zimsko zasedanje ogrsko-hrvaškega parlamenta se prične dne 7. dec.

Za avstrijskega veleposlanika v Vašingtonu je bil imenovan dosedanji poslanik v Sofiji grof Tarnowski, rodom Poljak.

Tedenske novice.

Papežev konsistorij. Iz Rima se poroča, da namerava sv. Oče imenovati v prihodnjem konsistoriju, ki se bo vršil dne 7. decembra t. l., celo vrsto novih kardinalov; od teh bo 7 italijanske in 3 francoske narodnosti. Baje bodo tudi 3 avstrijski cerkveni knezi imenovani za kardinale.

Duhovniške vesti iz somboteljske škofije na Ogrskem. „Novine“ poročajo: Dr. Rogač Franc, tajnik püšpekov (škofov), je imenuvani za ravnatelja cerkvene pisarne. K povzdigi časti njemi iz srca čestitamo. Slovenec pred njim te časti v našoj püšpekiji še nej dosegno. — Varga Štefana z Strehovec, ki je do konca septembra pri vojski služo, so naš višji pastir po dovoljeni ministra sprejeli v szombathelysko bogoslovje. On je jedini bogoslovec prvoga letnika.

Cerkvenopevsko gibanje v Mariboru. Dne 9. t. m. je imel kn.-šk. odbor za nadzorovanje cerkvene glasbe sejo, katere so se udeležili sledeči gg.: prof. dr. Lukman kot podpredsednik in namestnik predsednika g. stolnega dekana Jožefa Majcena, dekan Čižek, o. Valerian Landergott, župnik Pivec, prof. dr. Slavič, prof. dr. Somrek, župnik Štrakl in stolni kapelnik Trofenik ter gg. organist Bervar, organist Drolc in organist Šentjurc. Po daljšem posvetovanju se je odobrila misel, da sestavi g. župnik Spindler kratko ljudskocerkveno pesmarico. Po tej seji je pa bil občni zbor Cecilijinega društva, pri katerem se je izvolil sledeči novi odbor: stolni dekan Majcen, prof. dr. Lukman, stolni kapelnik Trofenik, o. Valerian Landergott, župnik Spindler, župnik Trop, organist Bervar. Pri tem občnem zboru se je sklenilo naprositi g. župnika Štrakla, da zopet izda novim zahtevam odgovarjajoči Obrednik za organiste. G. Bervar je izrazil željo, da pride vsako leto vsaj en odbornik Cecilijinega društva k izpitu njegove orglavske šole v Celju.

Ljudskocerkveno petje. Iz Šaleške doline se nam piše: Vaš list piše zdaj veliko za občno cerkveno petje. Kot organist sem se tudi jaz mnogo trudil za ljudsko petje v cerkvi. Vendar me je stalo veliko truda, predno sem si spravil primerne pesmi in primerno spremljanje. Da se drugi organisti ne bi toliko zaman trudili, si usojam izraziti željo, naj se na orglavski šoli v Celju tudi o ljudskocerkvenem petju kaj predava in naj se tudintam tudi praktično pokaže, kako se naj uvede, uči in ohrani ljudsko petje v cerkvi; drugače učenci te šole ne morejo poznati pravega ljudskega petja in kot organisti ne marajo zanj, ker ga ne poznajo.

„Nedeljski evangelji.“ Kakor slišimo, je knjiga „Nedeljski evangelji“ s kratko naobračbo zlasti v korist krščanskim vojakom, že popolnoma pošla. Kadar se izda druga izdaja, bomo poročali.

Kje je stara poljska kraljevska krona? Leta 1024 je poljski kralj Boleslav dobil poljsko kraljevsko krono od tedanjega sv. Očeta. Krona in dragocene reči (inzignije), ki se rabijo pri slovesnosti kronanja, pa so leta 1792, ob priliki zavzetja mesta Krakov po Rusih, tajinstveno izginile. V roke ruskih zmagovalcev te reči niso prišle. Krona in inzignije so se spravile na kraj, za katerega so znali samo tri Poljaki. Ako je eden od teh treh umrl, je bil drugi pozvan na njegovo mesto. Tajnost poljske kraljevske krone se bo izvedela še le tedaj, ko se bo odredilo kronanje novega poljskega kralja.

Moč nad nemškim časopisjem. Nemškopolitična struja, ki se je v državnem zboru pred kratkim združila v „Arbeitsgemeinschaft“, bi si rada ustanovila list. Denarja ima že čez dva milijona na razpolago, toda z denarjem še ni vse opravljeno. Treba je tudi drugih stvari, n. pr. tiskarne, papirja in najboljše bi bilo, ako se nakupi kak star, že upeljan list. Toda tukaj je „Arbeitsgemeinschaft“ trčila na guvernerja Siegharta. Kaj mu je graška „Concordia“, seveda v imenu Arbeitsgemeinschaft, očitala in kaj ji je Sieghart odgovoril, smo že poročali. Sedaj Concordia zopet odgovarja: Dejstvo je, da je dr. Sieghart, bodisi kot privatnik ali kot guverner „Bodenkreditanstalt“ — kateri posebnosti je težko ločiti, — lastnik ali pooblaščenec koncerna Elbemühl, čigar last so „Fremdenblatt“ z vojaško prilogo in z „Vedetto“, dunajska „Mittagszeitung“, „Allgemeine Zeitung“ in „Extrablatt.“ To se je zgodilo na ta način, da se je firma Schöller združila z „Bodenkreditanstalt.“ Dr. Sieghart priznava, da ima kot zasebnik delnice Steyrermühl-družbe, ki je lastnica lista „Neues Wiener Tagblatt“ in „Österreichische Volkszeitung“ in da je finančna skupina dr. Siegharta še nakupila zadnji čas „Wiener 8 Uhr Abendblatt.“ — Dalje pravijo graški časnikarji, je dejstvo, da je „Bodenkreditanstalt“ financijelno močno udeležena pri velikem podjetju, ki ima v rokah „Prager Tagblatt“ in sedem drugih nemških lokalnih listov na Češkem in da so s temi listi v financijelni zvezi razni solnograški, tirolski in gornjeavstrijski listi. Dalje je dejstvo, da poskuša dr. Sieghart dobiti vpliv še na razne druge liste in to zvezo z njimi premeniti v trajno. Graški časnikarji izrekajo upanje, da bo dr. Sieghart dal iz rok delnice časnikov, ki jih ima kot zasebnik ali kot guverner „Bodenkreditanstalt“ in dal od njega odvisnim časopisom zopet svobodo. — Tudi „Arbeitsgemeinschaft“ sama je stopila v tem boju že na plan. Dne 9. novembra je sklenila: Predsedstvu se nalaga, da pri c. kr. vladi najodločnejše ugovarja proti uspešnemu stremljenju guvernerja zemeljskega kreditnega zavoda ekscelence dr. Siegharta, da dobi avstrijsko časopisje pod svojo oblast.

Štajerski deželni zavod c. kr. avstrijskega vojnega zaklada za vdove in sirote padlih vojakov, in za varstvo mladine in otrok sploh. V sredo, dne 8. t. m. se je vršila pod vodstvom c. kr. namestnika seja pripravljalnega odpora, katere se je udeležil odposlanec c. kr. avstrijskega zavoda na Dunaju, baron Singer. Slovenski del Štajerske je zastopal dež. odbornik dr. Verstovšek. Sporazumno z dunajsko osrednjico so se sklenila pravila, ki določajo, da skrbi zavod za vdove in sirote po padlih vojakih; raztegnil bode svoje delovanje pa tudi sploh na oskrbo, varstvo in vzgojo zanemarjenih otrok v deželi; podeljeval bode v potrebnih slučajih prispevke za vzgojo otrok; skrbel bode, da se otroci, ki nimajo prave vzgoje doma, izročijo primernim zavodom ali drugim rodbinam, da se otroci primerno zmožnostim dajo v uk ali v šolo, brigal se bode za varuštvo otrok, kakor tudi za njih zdravstveno stanje; skrbel bode nadalje, da dobijo odrasli otroci primerne službe i. t. d. Po pravilih je predsednik zavoda vedno c. kr. namestnik, nadomestujejo ga štajerski deželni glavar, c. in kr. korni poveljnik in prezident višjega nadsodišča. V odboru je kot virilist med drugimi zastopnik kn.-šk. ordinariata v Mariboru; za člana je imenovan deželni odbornik dr. Karol Verstovšek in drugi. Zavod ima zares jako obsežno in človekoljubno delo, ki bode zlasti po vojski velikega pomena, ako hočemo rešiti zanemarjeno mladino. Da bode zavod lažje izvrševal svojo nalogo, se bodo zasnovala po celi deželi društva po posameznih sodnih okrajih ali se preustrojila že obstoječa društva.

Letos ne bo Nobelovih nagrad. Akademija znanosti v Stockholmu je sklenila, da letos ne bo podelila nobenih takozvanih Nobelovih nagrad iz fizike in kemije. Nobelovo nagrado za pospeševanje miru nameravajo baje izročiti sv. Očetu.

Železnica Konjice—Zreče se bode začela graditi najbrže še meseca novembra, če dobi podjetje povoljno število vjetnikov in delavcev.

Pozor na 20vinarske nikljaste novce! Opetovano se opozarja, da ostanejo v veljavi 20vinarski nikljasti novci samo do dne 1. januarja 1917. Od dne 1. januarja do dne 30. aprila 1917 bodo sprejemale 20vinarske nikljaste novce samo cesarske blagajne in uradi.

Obešen. V Gradcu je bil v četrtek, dne 9. t. m., zjutraj obešen morilec Janez Matko, ki je kot vojak-ubežnik dne 20. oktobra v Fürstenfeldu na okrajni sodniji ubil sodnijskega slugo Pichlerja in svojega tovariša kaznjenca Aponjo.

Bosanski tobak v Avstriji. Silno pomanjkanje tobaka v Avstriji je dalo povod, da so iz Dunaja začeli naročevati tobak iz Bosne, kjer ga imajo dovolj. Zdaj pa so dobili bosanski finančni uradniki ukaz, onemogočiti tako pošiljanje tobaka iz Bosne v Avstrijo. Tekom treh tednov so bosanski financarji v Bosanskem Brodu zasačili tobaka v vrednosti 1.6 milijona kron, ki je bil namenjen v Avstrijo. Dva dunajska natakarja sta se bila nalašč pripeljala v Bosno, da si preskrbita tobak. Nakupila sta ga za 70 tisoč kron in najela poseben železniški voz, da ga spravita čez mejo. V Bosanskem Brodu pa so jim ta tobak zaplenili in zdaj nimata ne tobaka in ne denarja. Tudi več drugim osebam se je tako zgodilo.

Nov način ranocelstva je izumil ameriški kirurg dr. Carrel, ki se je podal na Francosko, kočer vodi veliko vojaško bolnišnico. Dr. Carrel je izumil pripravo, katera je tako urejena, da rano vedno zaliva po tanki kavčukovi cevi z vodo, ki je pomešana z razkuževalno tekočino in snovmi, ki pospešujejo celilnost. Priprava ima namen, da ostane rana neprestano sveža in ne more nobena nesnaga priti do rane. Zdravilna tekočina pa mora neprestano curljati na rano in sicer celo tedaj, ko bolnik spi. Dr. Carel je s tem načinom dosegel zelo lepe vspehe. Rane, ki drugače po več mesecev niso hotele zaceliti, so se v dr. Carrelovi bolnišnici zacelile že tekom enega ali dveh tednov.

Zdravniške plače in pristojbine zvišane. Avstrijske zdravniške zbornice so sklenile, da vsled obstoječih draginjskih razmer dovolijo zvišanje plač in pristojbin vsem avstrijskim zdravnikom, ki izvršujejo zasebno zdravniško službo. To zvišanje znaša 20 do 33%. Izvzeti od tega zvišanja so posebno ozira vredni slučaji in obitelji, kojih prehranitelji opravljajo vojaško službo.

Zaradi neuljudnega vedenja v zapor. Pri oddajanju moke iz zaloge Rauchovega mlina v Inomostu je poslovodja tako nespodobno nahrulil odjemalce, da ga je policija aretirala in ga je sodišče obsodilo na osem dni zapora. Uradno je bilo tem povodom razglašeno, da naj bo ta obsodba svarilo tistim prodajalcem, ki ravnajo z občinstvom surovo in naj jim pokaže, da bodo nespodobnosti brezobzirno kaznovane.

Surovi starši. Zavarovalni agent Franc Ortner v Hetzelsdorfu na Gornjem Štajerskem in njegova žena sta Ortnerjevega tri leta starega otroka že dolgo časa grozovito trpinčila. Lani sta mu zlomila nogo, pred kratkim pa mu je oče z žlico pobil zobčke. Končno je otrok po strašnih mukah umrl. Taki svinjski starši bi pač zaslužili najhujšo kazen.

Gospodarske novice.

Oddaja žita. Od sedaj do 15. nov. se bo pustilo za osebo in leto 90 kg žita, od 15. nov. naprej 85 kg žita, od 1. dec. naprej 80 kg žita, od 15. dec. 75 kg žita, od 1. jan. naprej 70 kg žita. Kar pišemo, je zanesljivo res.

Kdo nadzoruje? Državne in mestne oblasti so nakopičile mnogo rekviriranega krompirja v svojih skladiščih. Spravljalo se ga je, kakor smo sami videli, večkrat mokrega in brez potrebne pozornosti, da se ne obtolče. Za to bi bilo v interesu naše skupne prehranitve, da nam krompir ne zgnije. Toda kdo nadzoruje? Treba bi bilo nadzornikov. Istotako kakor pri krompirju, je treba paziti pri rekviriranem žitu, da ne klije, in pri senu, da ne zgnije. Če bomo vsi pazili, bo šlo.

Kaj je z mlekom? Gotovi ljudje v Mariboru širijo neosnovane govorice, da se bo smelo odslej mleko pošiljati in nositi v Maribor samo mlekarnam, in da se bo cena mleku znižala. Mi smo se na uradnem mestu informirali o tej zadevi in smo izvedeli sledeče: Kadar bo okrajno glavarstvo gotovo s svojim načrtom glede dobave in preskrbe mleka za Maribor in okoliške občine, bo odredilo, da se bo odvišno mleko po občinah na določenih krajih oddajalo in vozilo v Maribor, kjer se bo pasteriziralo in nato takoj dostavljalo strankam. Nikogar se ne bo sililo, da bi moral oddati mleko, ki ga rabi sam za svojo družino ali za svoje stare domače odjemalce. Oddati se bode moralo samo res odvišno mleko. Po občinah se bode mleko ob gotovih urah zbiralo in z vozom spravljalo v mesto ali na železnico. Cena mleku se ne bo znižala, ampak na vsak način zvišala. Čas, kadar se bo v mariborskem okrajnem glavarstvu pričelo zbiranje mleka, se bo javno razglasil.

Za izkoriščanje neobdelanih zemljišč. Vojnopomožni urad pri cesarski namestniji naznanja, da namerava poskrbeti, da bi se vsa neobdelana zemljišča obdelala in napravila rodovitna, da bi se tako dobilo na domačih tleh dovolj žita, krompirja in drugih pridelkov. Kdor ima močvirnate travnike, pašnike, njive, posekane gozdove, ki bi se dali uporabiti za njive in bi jih lahko odstopil vsaj v enoletno ob-

delavo gorej imenovanemu uradu, naj to naznani na naslov: „Vojno-pomožni urad pri c. kr. namestniji, Gradec.“ Ta urad bo z drenažo in skrbno obdelavo in sicer s pomočjo vojnih vjetnikov zemljo izsušil, v spomladi pognojil z umetnimi gnojili ter jo obsejal.

Prodaja kmetskih posestev. Veselo dejstvo se pojavlja zlasti na Slovenskem Štajerskem, da ima cesarska odredba glede prodaje kmetskih posestev veliki vspeh, mnogo večji kakor na Srednjem in na Gornjem Štajerskem. Razkosevalci zemljišč so morali ustaviti svoje pogubonosno delo. Le malo slučajev se je dosedaj pripetilo, v katerih je morala razsojevati deželna komisija v Gradcu. Komisija, kateri predseduje prezident dr. Pucher in sestoji iz članov: dr. Klusemanna kot zastopnika c. kr. Kmetijske družbe, svetnika Negbaura kot zastopnika namestnije, eksc. grofa Attemsa kot zastopnika deželnega odbora, katerega nadomestuje za Spodnji Štajer deželni odbornik dr. Verstovšek, vestno in strogo raziskuje vse slučaje. Upati je, da se na podlagi te cesarske odredbe ohranijo kmetije kmetom in se za vselej prepreči razkosavanje zemljišč in kmetij.

Vojno-žitno prometni zavod ni oblast. Dunajski pekovski mojster Naumann je bil obsojen na tri dni zapora, ker je razžalil v pogovoru imenovani zavod. Obsojeni je proti temu vložil ugovor na najvišje sodišče, ki je prvotno obsodbo razveljavilo ter se izreklo, da vojno-žitno prometni zavod ni nobena oblast, kajti med javne oblasti se prištevajo samo: državni, deželni, okrajni in občinski organi.

Preveč živine v Bosni. Iz Sarajeva se poroča, da so v Bosni radi tega odpravili brezmesne dneve, ker se zadnji čas ponuja mesarjem toliko živine, da je ne morejo vse pokupiti. Radi tega je v Bosni tudi cena za govejo živino nekoliko padla. Vlada namerava odrediti, da bi se bosansko živino pošiljalo tudi v druge dežele naše države, kjer primanjkuje sedaj klavne živine. V Bosni je radi tega preveč živine na prodaj, ker vlada v celi deželi veliko pomanjkanje sena.

Vojaško nakupovanje konj v Mariboru. Dne 22. novembra bo vojaška komisija nakupovala konje pred dragonsko vojašnico v Mariboru med 10. in 11. uro predpoldne. Prodaja konj je prostovoljna in se bodo nakupovali tudi taki konji, ki se že nahajajo v vojaškem seznamu konj. Kupne cene se bodo takoj izplačevale.

Nakupovanje obleke in perila v Nemčiji omejeno. Nemška vlada je izdala odredbo, ki določa, da mora imeti vsak, kdor si hoče kupiti obleko in perilo, posebno dovoljenje od oblasti. Če si hoče moški ali ženska kupiti blago za obleko in perilo, mora prinesti v trgovino oblastveno dovoljenje, da v resnici potrebuje obleko in perilo. Brez oblastvenega dovoljenja si ne more kupiti niti ene srajce, ne nogavic, samo za nakupovanje ovratnikov ni treba nobenega oblastvenega dovoljenja, istotako tudi ne za nakupovanje obleke iz svile. Za premožne osebe so določene posebne olajšave. Vsaka premožna moška ali ženska oseba si sme omisliti po dve, oziroma po tri obleke, ne da bi oblast poprej poizvedovala, je-li dotična oseba obleke potrebna ali ne, toda določa se, da mora staro in ponošeno obleko izročiti oblasti. To določilo je pa veljavno samo za take slučaje, ako stane nova moška obleka (hlače, telovnik in suknja) več kot 150 mark in nova ženska obleka (krilo in jopič) več kot 160 mark.

Prodaja petroleja vojaštvu prepovedana. Vojno ministrstvo je izdalo odlok, ki določa, da je trgovcem prepovedano prodajati petrolej raznim vojaškim zavodom v zaledju, kot vojaškim bolnišnicam, vojašnicam itd.

Koliko se zasluži pri varenju piva? Prva ogrska delniška družba pivovarnarjev izkazuje v svojem računskem zaključku z dne 30. sept. za pretekło računsko leto od 1. okt. 1915 do 30. septembra 1916 2,660.145 K čistega dobička. Delniška glavnica te družbe pa znaša samo 2,460.000 K. Torej se je ta glavnica obrestovala po 108%. Tekom vojske pa je omenjena družba pridjala k svojemu rezervnemu skladu cele 4,000.000 K. Ako bi kmet hotel, da bi njegovo posestvo neslo toliko dobička, kakor ga ima omenjena družba bogatih pivovarnarjev, bi moralo to posestvo, ki je recimo vredno 12.000 K nesti 13.500 K čistega dobička. Tega pa seveda ne bomo nikdar doživeli.

Elektrarna Maribor—Gradec. Dasi je veliko podjetje v Fali skoro dovršeno, se nadaljujejo vse predpriprave za slično podjetje pri Felberjevem otoku, katero hočeta izvršiti mesti Maribor in Gradec. Ker ni bistvenih ovir, bodeta mesti kmalu začeli z zidavo.

Zvišanje doklad za železniške vozove. Železniško ministrstvo je odredilo, da se bo odslej za tovorne vozove, ki so naloženi s kakim blagom, zahtevalo večje doklade, ako stojijo čez 24 ur, ne da bi se jih razkladalo. Za prvih 24 ur se bo računalo po navadnem tarifu, za vsakih nadaljnih 24 ur pa se bo pobiralo trikrat zvišane doklade.

Veliko nakupovanje gozdov na Hrvatskem. V hrvatskih okrajih Belovar in Križevac so pokupili ogrski lesni špekulanti židje Grün, Neufeld in Kornwald najlepše tamošnje gozdove za ogromno svoto 1,275.000 K. Pokupljeni gozdovi so bili večinoma last posestnikov, ki so padli v vojni. Neusmiljeno bo pela v teh lepih gozdovih sekira in bodo brezdvomno v kratkem času spremenjeni v goličine. Slovenski kmetje, čuvajte Vaše gozdove!

Pridelovanje bombaža in riža v Avstro-Ogrski. V letih 1900 do 1915 so napravili ogrski strokovnjaki razne poskuse za pridelovanje bombaža in riža na južnem Ogrskem, Hrvatskem, v Dalmaciji, v Bosni in Hercegovini. Vsi tozadevni poskusi so se takrat prav dobro obnesli, zlasti pridelovanje bombaža na Hrvatskem, kjer je prinašal pridelek bombaža na enem oralu 308 K čistega dobička. Ker so nam sedaj sovražne države zaprle uvoz bombaža in riža, nameravajo ogrski kapitalisti se pečati z večjo vnemo s pridelovanjem bombaža in riža v južnih delih naše države.

Mnogo lešnikov na Ogrskem. V okrožju Ung na Ogrskem so imeli letos tako bogato letino lešnikov, kakor še nikoli. Radi pomanjkanja delavskih moči pa bo ostalo najmanj dve tretjini tega sadu v gozdovih. Prvotno je bila cena za lešnike 21 do 30 K, a danes že plačujejo 100 kg po 200 K.

Razne novice.

Pegasti legar na Slov. Štajerskem. V taborišču za begunce v Blagovni pri Sv. Juriju ob juž. ž. so zboleli na pegastem legarju 3 begunci, v Slovenjgradcu pa 8 beguncev-židov.

Nemke in vojni vjetniki. V Landshutu na Nemškem ste bili dne 6. t. m. obsojeni 17letna Berta in 14letna Barbara Steindl, prva na šest mesecev in druga na šest tednov zapora, ker ste se ponujale — francoskemu vojnemu vjetniku. Radi nedovoljenega in z nasledki kaznovanega občevanja z vojnimi vjetniki je bila obsojena 32letna Terezija Günter iz Auenzella na Nemškem.

Rimska zapestnica v krompirju. Pri Ölrašnu na Predarelskem, kjer so našli več starin iz starorimljanske dobe, so izkopali krompir, ki je bil posebno velik. Ko so ga prerezali, so našli v njem zlato zapestnico iz starorimljanske dobe. Zapestnica je zrasla v krompir. Starinsko zapestnico so poslali v muzej v Inomost.

Karte za pitno vodo. Take karte se v naših krajih še sicer hvala Bogu ne bodo upeljale, a v mnogih krajih se je zgodilo, da so upeljali celo v starih časih, ko še ni bilo toliko vodovodov, karte za vodo. Ko je asirski vojskovodja Holofern oblegal judovsko trdnjavo Betulijo, je mestnim prebivalcem že skoro popolnoma zmanjkalo vode. V velikem mestnem nadomestnem studencu je še ostalo nekaj vode, katero so v skrajno malih mericah delili med prebivalce. Vsaka družina je dobila poseben list, t. j. karto za vodo, s katero je smela vsak dan enkrat k mestnemu studencu.

V Visli utonilo 124 oseb. Na dan Vernih duš je pri mestu Kazimir vstopilo v velik čoln 145 oseb, da bi se prepeljali na drugi breg reke Visle. Čoln je bil nekoliko poškodovan in tudi brodnik ni bil siguren v veslanju. Prišel je s čolnom v vrtinec. Čoln se je prekucnil in vse osebe so padle v vodo. Utonilo je 124 oseb, večinoma ženske, samo 21 oseb so še mogli rešiti. Dosedaj so izvlekli iz vode 59 trupel. — Lastnik poškodovanega čolna je zbežal.

Vdova. Neki francoski polkovnik, tako pripoveduje „Times“, se je po trebuhu priplazil do najprednejše straže in našel vojaka, ki je ravnodušno stal pokonci, pušil cigareto in še jeklenega pokrivala ni imel na glavi. „Nesrečnež“, je dihnil polkovnik, „ali hočeš po sili biti ustreljen? Ali ne vidiš tam Nemca, ki na-te preži?“ Vojak se je pokril in salutiral polkovniku. „Leži vendar na tla“, se je razburil polkovnik. „Kaj hočeš, da postanejo tvoji otroci sirote in tvoja žena vdova?“ „Prava reč“, je odgovoril vojak, „se saj ne bo odvadila, saj je bila že trikrat dosedaj vdova.“

Kaj je otrok? Nek angleški list je dobil na to vprašanje sledeče odgovore: Človeška cvetka, ki jo še ni zadela roka skrbi. — Očetov tekmec in materina ljubezen. — Slabotna, smrti podvržena stvarca, brez katere pa bi bil svet prava puščava. — Iznajdba, ki odpravi marsikateri materi spanec. — Posredovalec med prepirajočim očetom in materjo. — Majhna stvarca, katera s svojim nedolžnim smehljajem povzroči, da dobri ljudje vidijo odprto nebo. — Grad sreče. — Nekaj, kar pripravlja materi mnogo skrbi, očetu prazni denarnico in sosedom služi kot zvonček za vzbujanje pozornosti pri sosedih. — Nekaj, ki pomaga, da je dom srečnejši, ljubezen močnejša, potrpežljivost večja, roke pridnejše, noči daljše, dnevi krajši, denarnica ložja, bodočnost jasneja in po kateri se preteklost ložje pozabi. — Ključek, kateri odpira srca vseh vrst ljudi, vseh narodov celega sveta.

Rožno olje. Najnovejša poročila javljajo o bolgarskem rožnem olju, da so bile letos vremenske razmere neugodne za ta dragoceni proizvod. 3500 cvetov je dalo komaj 1 kg rožnega olja, ki stane 1200 K. Letina 1916 je dala vsega skupaj 2800 kg rožnega olja, dočim je letina prejšnjega leta dala 3888 kg olja. Tudi v Anatoliji se začne razširjati gojitev vrtnic, a je tudi tu vročina škodovala letini. V Anatoliji se je pridelalo okoli 1200 kg rožnega olja. Razvidno je iz tega, da so stremljenja turške vlade, da se udomači pridelovanje rožnega olja tudi v Anatoliji, dovedla že do znatnega vspeha. Treba pa bode še krepkega prosvetnega dela med kmetskim prebivalstvom teh pokrajin, da se mlada industrija postavi na trdno podlago.

Velika železniška nesreča. V bližini mesta Wilhelmshaven v Nemčiji je dne 11. t. m. dopoldne zavozil balkanski brzovlak v delavke, ki so stale na progi in so pozdravljale vojake, ki so se peljali na dopust. Nesrečnice niso opazile, da je pripeljal na drugi strani balkanski brzovlak. 19 delavk je bilo pri priči mrtvih, 3 pa so težko ranjene.

Dopisi.

Maribor. Dne 11. nov. je umrl vpokojeni nadučitelj Jožef Šeligo, star 76 let. Služboval je v laškem okraju. Pogreb se vrši danes popoldne ob ¼4. uri. — V soboto je nagloma umrl, zadet od kapi, bivši gostilničar v Mlinski ulici J. Frangež. Naj počiva v miru!

Šmiklavž pri Hočah. Dne 6 novembra smo zgubili naša manjša dva zvonova iz leta 1662 in 1881. Na manjšem je napis: Naj spremljajo Tvoji mili gla ovi mirnega Slovenca od zibelke do groba. Vauhnik in sinovi l. 1881. Lepo ovenčani so se odpeljali v Maribor.

Št. Ilj v Slov. gor. V Dobrenju je umrl star posestnik F. Kolarič. Bil je naš volilec. Naj v miru počiva!

Radislavci pri Ljutomeru. Dne 5. t. m. sta šli tri leta stara deklica Alojzija Vrbnjak in dve in pol leta stara hčerka posestnika Franca Jureš iz Radislavc k bližnjemu potoku. Deklici sta padli v jarek in utonili.

Celje. Štiri dni zaporedoma nam že naznanjajo streli na Miklavževem hribu ogenj v bližnji celjski okolici. V soboto, dne 4. t. m., proti 9. uri zvečer, je izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopju posestnika in gostilničarja Confidenti v Savodnji. Vsled takojšnje pomoči se je posrečilo ogenj omejiti. — V nedeljo, dne 5. t. m., proti 7. uri zvečer, so nam streli iz topiča zopet naznanili ogenj. Nebo se je krvavo rdečilo nad mestom in vse je hitelo na 10 minut oddaljeni kraj požara in sicer zopet v Savodno. V plamenih je stala hiša in gospodarsko poslopje posestnice Srebočan. Veter je močno pihal in je trosil ogorke po bližnjih strehah, ki pa so k sreči vse iz opeke, drugače bi bila brez dvoma zgorela cela vas. Zgorelo je mnogo spravljenih pridelkov in tudi 12 svinj. Konje, nekaj hišne oprave ter drugih malenkosti se je posrečilo rešiti. Škoda je kljub temu velika. — V pondeljek, dne 6. t. m., proti 9. uri zvečer, je zopet zardečilo nebo v isti smeri. V plamenih je stal še le nanovo postavljeni hlev posestnika Štora v vasi Čret, par korakov oddaljen od Savodne. Svinje se je posrečilo rešiti, poslopje pa je zgorelo do tal. — V torek proti 6. uri zvečer zopet 1 strel na Miklavževem hribu. Kje gori? Zopet v Savodni. In sicer zopet pri Confidentiju isto poslopje, kakor v soboto. Ogenj so v kratkem času zopet pogasili. — Vsi ti požari v eni in isti vasi nam kažejo, da jih je morala zanetiti zlobna roka. Ljudstvo je skrajno razburjeno in oblast je mrzlično na delu, da izsledi zločinca, ki je ali blazen ali pa požiga iz same zlobnosti. Pri vseh požarih moramo pohvalno omeniti okoliško in mestno požarno brambo, ki sta bili takoj povsod na licu mesta. Izkazalo pa se je tudi naše vojaštvo, ki je v več oddelkih takoj prihitelo na pomoč in povsod požrtvovalno delovalo. Pri brambi so bili zastopani tudi Teharčani s svojo ročno brizgalno. Upamo, da se oblastim posreči izslediti tega zločinca in ga oddati zasluženi kazni. Vasi so pustili po varnostnih organih zastražiti. — V zadnjem trenutku se nam poroča, da se je enega zločinca že posrečilo prijeti v osebi nekega berača, ki je obstal, da je zažgal pri posestnici Srebočan. Drugim pa so že na sledu.

Celje. V noči od 4. na 5. novembra je vlomila neznana oseba v cerkev sv. Duha pri Celju. Ko je prišel zjutraj cerkovnik v cerkev, so bila cerkvena vrata razbita. Razbit je bil tudi nabiralnik za mile darove, ki se je nahajal v cerkvi blizu vrat. Vlomilec je odnesel ves denar, ki ga je našel v cerkvenem nabiralniku. Drugih cerkvenih predmetov se pa ni dotaknil. Oblasti zasledujejo drznega cerkvenega roparja.

Celje. K našemu poročilu o ponavljajočih se požarih v celjski okolici smo dobili poročilo, da je dne 9. t. m. bila celjska požarna bramba dvakrat poklicana na pomoč. Ob 11. uri dopoldne so se v starem poslopju okrožne sodnije vnele saje, nakar je še tudi začelo goreti podstrežje. Po dveurnem delu se je posrečilo ogenj udušiti. Kmalu nato pa je začel goreti kozolec v Arji vasi pri Petrovčah. Ogenj pa je domača požarna bramba kmalu udušila.

Izdajatelj in založnik: Konsorcij „Straža.“ Odgovorni urednik: Vekoslav Stupan. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.